

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Evangelistarivm M. Maruli Spalaten. opus vere
euangelicum, sub fidei, spei & charitatis titulis in septem
libros partitum**

Marulić, Marko

Coloniæ, 1532

VD16 M 1298

de prædicantium meritis. ca. 15.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35578

Absentatione autem procul abesse peccatorum castigatorem decet, ut nihil ad gratiam audientium dicat, sed ad profectum optimiq; medici more utatur, adhibens vulneribus, curationem, non quæ delectet male affectum sed quæ sanet. Verat lex hæc dicitur
 Exod. 34.
 coquere in lacte matris suæ, hoc est, peccatorem blanditijs fouere. Non debes querere tu qui prædicatoris officio fungeris ut hominibus placeas, sed ut homines ad deum dirigas. Audi Apostolum dicentem: Si hominibus placerem, Christi seruus non essem, In eo placeas hominibus in quo places deo. Alioquin non dei, sed hominum seruus. Multo melius est veris offendere quam placere adulando: & malum incusare, ut corrigatur, quam dissimulare ut inualescat. Tempus etiam prædicationi congruum quærat: non semper seculi hominibus prædicationes vacat audire. Oportet igitur ut fidelis seruus & prudens, quem constituit dominus super familiam suam, det illi in tempore tritici mensuram. Vbi obseruandum est, quod non solum tempore apto opus sit, ut data profint, sed etiam mensura ut neque plus neque minus dicatur, quam necesse fuerit. Accommodatissima autem huic negotio tempora erunt, ieiuniorum dies, qui ante festum dominicæ natiuitatis, dominicæq; resurrectionis solennes habentur. Tunc tempus acceptabile, tunc dies salutis, tunc messis tempora sunt, in quibus plus frugis colligi solet, Et qui congregat in messe (ut in Prouerbis dicitur) filius sapiens est. Si quando alias contigerit, ut vel ad supplicandum vel ad pœnitendum plebem exhortari opus erit vel ad sedandas ciuium inter se seditones odiaq; tollenda, tunc quoq; prædicationibus erit insistendum, ut in radice reprimatur malum ne pullulet, & in mortem multorum fructicetur.

De prædicantium meritis. Ca. XV.

Quisquis in his quæ dicta sunt, diuinæ laudis gratia salutisq; proximorum sese pro viribus exercuerit, multa quidem in terra, sed plurima in celo beneficia consequetur. Spiritu factio illumina-

Exod. 34.

Gala. i.

Lucæ i.

Proue. i.

bitur, scientiæ capiet incrementū, vim in suadendo dis-
suadendoq; acqret. Sigdem ipse vnus in trinitate deus,
hoc visibiliter apparere fecit in apostolis, qd postea in
eorū successores operaturus erat inuisibiliter. Visæ sunt
supra illos, q ad euāgelizandū mittendi erāt, igneæ lin-
guæ; & ipsi repleti spūsctō cœperūt loq (vt Lucas inqt)
varijs linguis, put spūs sanctus dabat eloq illis. Tu q; q;
o sacerdos, qui & añ vt disceres q dei sunt, omnē curam
operāq; adhibuisti, & postea vt doceres, syncero corde
feruētq; in deū ac proximos charitate pulpitu in scen-
disti, si sapiēter, si egregie, si efficaciter vba feceris, ni-
hil tibi arroges, nihil tuo vei ingenio vel studio plau-
das, totū hoc spūs sancti grā est, totū donū dei est. Non
vos estis (inquit) qui loquitur mihi, sed spūs patris vestri q
loquit in vobis. Hoc si habes, tam certissima futuræ bri-
tudinis spe oppignoratus es, iā beatus dici meruisti, iu-
xta illud Psalmistæ: Beatus hō quē tu erudieris domine,
& de lege tua docueris eum. Sic se eruditum confiteba-
tur Paulus, licet multa a Gamalele didicisset, cum dice-
ret: An experimentum eius quæritis qui in me loquitur
Christus? Excusabat immaturam ætatem Ieremias ad
populū loq iussus, imparēq; se huic rei asseuerabat, quā-
do tetigit os eius dominus, dicens: Ecce ego dedi verba
mea in ore tuo, ecce ego constitui te hodie sup gentes &
super regna vt euellas & destruas & disperdas & dissi-
pes, & ædifices & plantes. Tu quoque si tuis sermoni-
bus auelli videris vitia, & virtutes plantari in cordibus
eorum quos doces, cōtactū a spūs sancte os tuū esse scias,
& de labijs tuis non tua, sed dei vba processisse. Deus est
qui aperuit os mutorum, & linguas infantium fecit di-
sertas: deus est cuius vox in v̄tute & in magnificentia,
super bog; cedros cōfringens, & humilibus p̄stans gra-
tiā. Vox ista euangelicæ p̄dicationis est, arrogantes de-
stituit, & in deo tm̄ confidentibus se cōmodat, ita vt in-
terdū qui minus eruditus est, plus efficacitæ in dicendo
habeat, magisq; satisficiat prudētī auditori. Sic enim p̄
pphetā dī Dñs dabit v̄bū euāgelizātibus v̄tute multa.
Igitur quemadmodum v̄tus ista, vt in euāgelio ē dictū,

Matt. 10.

Psalm. 93.

2. Cor. 13

Ierem. 1.

Psalm. 67.

de saluatore nostro exhibat, & ægros per tactum vestimentorum eius curabat, ita peccator fidelis ac sancti doctoris voce in intima cordis cōtactus ad pœnitentiã operaque virtutis conuerteretur, & animæ suæ languorẽ conualuisse sentiet, occulta spiritus sancti medicatione.

Prædicator quippe medicus animarum est, & cum in homine nihil pretiosius habeatur anima ipsa, præstantissimum diuinæ liberalitatis donum est, animæ languoribus succurrere scire, & vineæ manu dei confixæ operarium, atque in multam messem mitti a domino messis, vt frugem colligas in horreis cælestibus reponendã. Magnificum est mensæ diuinæ esse conuiuã, sed magnificentius ab ipso mensæ domino dignum iudicari, vt sis eõutuarum inuitator, & ad sponsi nuptias conuocator multorum atque collector. Cui hoc fuerit concessum, dici de illo poterit, quod de Iohãne Baptista fuit dictum: Et tu puer propheta altissimi vocaberis, præ-

Lucæ. 1.

bis enim ante faciem domini parare vias eius, ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum eorum. Propheta enim altissimã sacrarum interpres scripturarum est, qui tunc quidem ad cor audientium parat viam domino, cum illi verbis eius edocti, a peccatis per pœnitentiam purgantur, & virtuti studere incipiunt. Eidem conuenient laudes illæ quæ Apostolis a domino datæ sunt, dicente: Vos estis sal terræ. Vere enim sal terræ est, cuius præceptis humana mēs conditur ne corrumpatur contagine vitiorum & contabescat. Vos estis lux mundi. Lux mundi est, cuius verbis & exemplo fugantur tenebræ ignorantie alienæ. Ciuitas est etiam prædicator supra montem posita, omnium obiecta oculis, vt omnes ad illam concurrant, vel discendo quæ dicuntur, vel ea quæ ab eo qui docet fiunt imitanda. Idem lucerna est super candelabrum, non aliter quam ciuitas supra montem. Lucet enim omnibus qui in domo sunt, & fideles animas doctrinæ suæ fulgore illustrat, vel qualiter illustrari debeant, morum sanctitate demonstrat. Gaudete igitur omnes euangelicæ disciplinæ doctores, de vobis ista memorantur, non de philosophis, non de oratoribus,

Matt. 5.

non de poetis. Nulla in illis veræ lucis lux fuit, q̄ Christi-
 stum ignorarunt. Vobis data est potestas, quam illi nō
 habuerunt, curandi infirmos, eijciendi dæmonia, mortu-
 os suscitandi. Infirmos enim curatis, quoties eos qui er-
 rāt, i viā veritatis dirigitis, dæmonia expellitis, cū eos
 qui per peccatum diaboli domicilium erant, ad pœniten-
 tiam vestris exhortationibus conuersos Christo resti-
 tuitis, mortuos ad vitam reuocatis, cum de scelerum se-
 pulchro iam scerentes, diuinæ misericordiæ magnitudi-
 nem proponendo, ad veniæ spem erigitis, & vt in deo
 viuere incipiant autores estis. At vero illi scientiæ gen-
 tilis professores, quomodo infirmos curarent, cum ipsi
 infirmi essent, diuersa inter se sentientes? quomodo dæ-
 mones eijcerent, ipsi dæmonum cultores, quos pro dñs
 habuerunt? Quomodo mortuos reuiuiscere facerēt, cū
 Christum, qui vita est, nescierint? Nonne vos illis docti-
 ores estis, quos non homo, sed deus erudiuit, quos dei
 filius, qui summa veritas est instruxit? De vestra certe
 non de illorum doctrina est dictum: Aurum & multitu-
 do gemmarū & vas pretiosum labia scientiæ. Nihil em̄
 ea scientia carius, nihil pulchrius, quæ de ore fidelis do-
 ctoris emissa viam ad immortalitatē mortalibus osten-
 dit, & quorum operum passibus ad beatitudinem perue-
 nitur, verissime docet. Vos ergo venter estis de q̄ flumi-
 na fluunt aquæ viuæ. Vos thesaurus de quo proferuntur
 noua & vetera. Vos aurum quo templum veri Salomo-
 nis linitur. Vos templum dei viui, qui in vobis manens
 emittit eloquium suum terræ, & per os vestrum veloci-
 ter currit sermo eius. De hoc sermone est scriptum: Fa-
 uis mellis verba composita, dulcedo animæ, sanitas of-
 ficiū. Omnis quippe sermo cælestis, animæ fideli & iu-
 cundus est & gratus, quandoquidem & delectat multū,
 & virtuti studio plurimum confert. Quoties autem al-
 tiora reperitis, & mentis indagine illa quæ in mysterio
 condita sunt, elicitis & in lucem profertis, vobis conue-
 nit quod in prouerbis dicitur, Aqua profunda verba
 ex ore viri, & torrens inundans fons scientiæ. Quoties
 vero audacter & intrepide in vita inuehitur, colum

Prou. 20.

Prou. 16.

Prou. 18.

næ estis firmæ fulcientes veritatem. Ob hoc Paulus apo-
 stolus Petrum, Iacobum & Iohannem vocavit colūnas,
 quarum stabilimentum a domino est, qui in psalmo de
 ecclesia loquens ait: Ego confirmaui columnas eius. Ad
 hæc etiam montes estis, quos nulla ventorum vis con-
 cutit, nullus procellarum turbo commouet, de quibus
 in psalmo dicitur: Montes in circuitu eius: hoc est, ec-
 clesie: & dominus in circuitu populi sui. Quid ultra
 dicam? Vos plenæ illæ nubes estis, de quibus Ecclesiastes
 ait: Si repletæ fuerint nubes, imbrem super terrā effun-
 dent. Sapientia enim repleti diuina, non cessatis præce-
 tis pluere doctrinarum. Vos estis cælum late resonans
 tonitru fidelium eloquiorum, de quo in psalmo prædi-
 ctum fuit: Intonuit de cælo dominus. Et in alio psalmo,
 Annunciabunt cæli iustitiā eius. Et rursus in alio, Cæ-
 li enarrant gloriam dei. Vos denique non solum mon-
 tes vel nubes vel cæli, sed quæ omnium nobilissima cre-
 atura est, angeli dei estis, non naturæ cōmercio sed of-
 ficij dignitate. Nuncius dei angelus est, nunciū dei san-
 cti prædicatores sunt. Vnde sicut de Iohanne Baptista
 in Malachia dixit deus, Ecce ego mitto angelum meum
 qui præparabit viam ante faciem meam, ita & vobis di-
 citur, Parate viam domino. In Apoc'ypsi etiam ecclesi-
 arum præfecti, quos nos episcopos dicimus, angeli ap-
 pellantur. Ille autem verius angelus est, qui sua doctri-
 na ædificat ecclesiam, quam qui ecclesie tantum præses
 est & docendi laborem otio superatus fugit. Plaudant
 igitur sibi, qui aurum argentumque lucrantur, qui ma-
 gnum pecuniarum quæsum faciunt, quæ vrbes expugnāt
 & regna suo subdunt imperio. Vos animas domino lu-
 cramini quibus nihil est pretiosius, nihil in natura hu-
 mana excellentius, vos ergo melius, qui muros Hierusa-
 lem ædificatis, qui ad cælestem patriam exules reuoca-
 tis, vt cum illis, imo & super illos regnetis. Vos enim
 constituet dominus super familiam suam, & super om-
 nia bona sua. Tunc perpetui reges æterniq; dñi eritis
 omnium illoꝝ, quos vestris prædicationibus, vestraq;
 doctrina conuersos, de terra ad cælū transmigrare con-

Galat. 2

Psal. 124.

Eccl. 11.

Psal. 17

Psal. 21.

Psal. 18.

Malach. 3

Apoc. 2.

igerit. Et tunc demum Christus vester rex regū & dō-
minus dominantium erit, cum vos alijs præsse iusserit,
tribunos vel chiliarchas animarum, quas ei lucrati estis
constituens.

¶ De prædicantium beatitudine.
Caput XVI.

Svmite igitur calciamenta in pedibus ad præpara-
tionem euangelii, vt cum cælestia prædicaueritis,
terrena non contingatis, & de vobis dici q̄at, Quā
pulchri pedes annuntiantium & prædicantium pacem,
& annuntiantium bonum. Excitet vos dei amor, proxi-
morum charitas, promissaque vobis beatitudinis merces.
Qui enim fecerit, & docuerit sic, magnus vocabitur in
regno cælorum. Et qui merit, mercedem accipit, & con-
gregat fructum in vitam æternam. Et qui talentis domi-
ni totidem alia lucratus fuerat, dixit dominus, Euge ser-
ue bone & fidelis quia super pauca fuisti fidelis, sup mul-
ta te constituam, intra in gaudium domini tui. Talenta
quæ ad negociandum dantur, scientia spiritalis est, talē
ta yō q̄ superlucratur, opera sunt tum nra secundū sci-
entiæ donum facta, tum eorum q̄s docendo & exhortan-
do vt eadē facerent alleximus. In Isaiā etiā in beatos vo-
cat dñs doctrinæ sanctæ dispensatores, Beati (inquit) q̄
seminatis super omnes aquas, immittētes pedem bouis
& asini, hoc est, Iudæi & gentilis, quod q̄dem ad euāge-
lii tempora pertinet. Antehac enim lex vetebat arare in
boue & asino simul. Dñs quoque Apostolis p̄ceperat. in
viā gentiū ne abieritis. Nūc autē seminatur super omnes
aquas, & pes bouis & asini simul immittitur, postq̄ ipse
dñs asinā solui iussit, & asino insidēs ingressus est ciuita-
tē. mādauitq̄ euangelii omnibus vbiq̄ gentib⁹ p̄dicari.
Beati igitur erūt, q̄ ybi dei semen, vbiq̄ fructus aliq̄s
speratur, studuerint seminare. Qui enim cōuerterit pec-
catorē (vt Iacobus Apost. ait) saluabit animā ei⁹ a mor-
te, & operit multitudinē peccatorū. Quāti autē meriti sit, pec-
catorē ad pœnitentiā inducere, & a vitio ad virtutem
reuocare, ostendit dñs ad Ieremiā. d. Si conuerteris cōuer-
tam te, & añ faciē meā stabis. Quæ sane bñtudo par vide

Isaiæ. 52.

Iohan. 4.

Matt. 16.

Isaiæ. 32.

Deut. 22.

Iacobi. 5.